

**JONIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
TARYBA**

**SPRENDIMAS
DĖL JONIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2019–2021 METŲ STRATEGINIO
VEIKLOS PLANO PATVIRTINIMO**

2019 m. vasario 14 d. Nr. T-22
Joniškis

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 10³ straipsnio 3 dalimi, 16 straipsnio 2 dalies 40 punktu, Joniškio rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a :

Patvirtinti Joniškio rajono savivaldybės 2019–2021 metų strateginį veiklos planą (pridedama).

Savivaldybės meras

Gediminas Čepulis

PATVIRTINTA
Joniškio rajono savivaldybės tarybos
2019 m. vasario 14 d. sprendimu Nr. T-22

JONIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2019–2021 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

2019 metai

JONIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2019–2021 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

I SKYRIUS VEIKLOS KONTEKSTAS

Joniškio rajono savivaldybės, kaip institucijos, misija – tenkinant Joniškio rajono gyventojų viešuosius poreikius ir interesus, demokratiniu keliu plėtoti ir skatinti vietos savivaldą, užtikrinti kokybišką viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo funkcijų vykdymą.

Joniškio rajono savivaldybės strateginis veiklos planas 2019–2021 metams skirtas įgyvendinti Joniškio rajono savivaldybės strateginį plėtros planą 2014–2020 metams, patvirtintą Joniškio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. balandžio 3 d. sprendimu Nr. T-29. Joniškio rajono savivaldybės strateginio veiklos plano strateginiai tikslai atitinka Joniškio rajono plėtros iki 2020 metų plano tikslus.

Strateginis veiklos planas parengtas siekiant efektyviai panaudoti turimus bei planuojamus gauti finansinius, materialiuosius ir darbo išteklius misijai vykdyti ir užsibrėžtiems tikslams pasiekti, atlikti veiklos stebėseną ir atsiskaitymą už rezultatus. Joniškio rajono savivaldybės 2019–2021 m. strateginį veiklos planą sudaro septynios programos. Kiekvienoje programoje išskirti trejų metų veiklos tikslai, jų siekimo uždaviniai, suformuluotos priemonės ir konkretizuoti jų pasiekimo rodikliai.

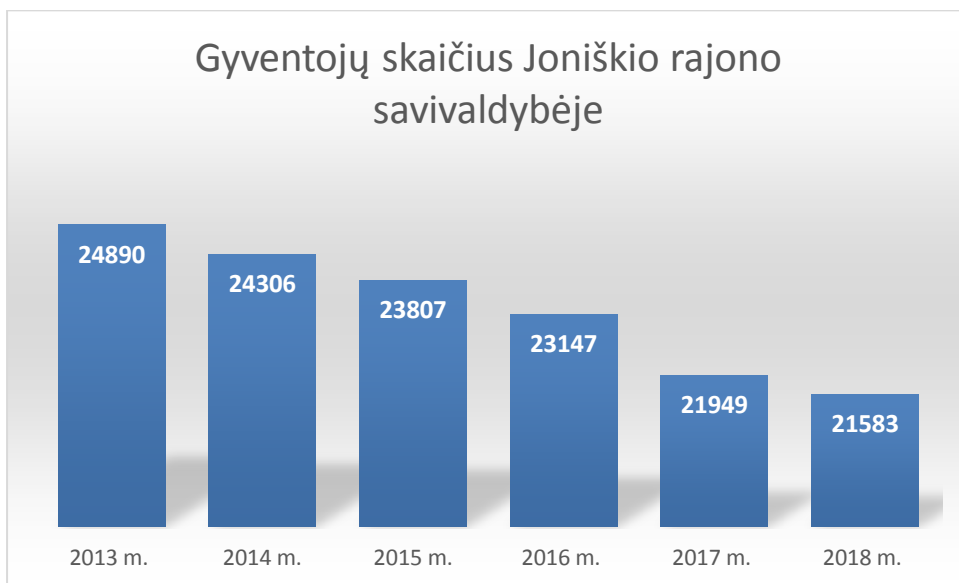
II SKYRIUS JONIŠKIO RAJONO VYSTYMOŠI POKYČIAI

Lietuvos laisvosios rinkos instituto kasmet atliekamame savivaldybių indekso tyrime analizuojama, kiek ir kaip visose 60 savivaldybių yra užtikrinama žmogaus ekonominė laisvė. 2018 m. Joniškio rajono savivaldybė pakilo iš 50-51 vietos į 44-48 vietas mažųjų savivaldybių indekse (47 balai iš 100), kuriomis dalijasi su Skuodo r., Kupiškio r., Rokiškio r. ir Biržų r. savivaldybėmis. Geriausiai įvertintos biudžeto ir administracijos sritys. Mažiausiai taškų surinko transporto ir mokesčių sritys. Joniškio rajono savivaldybės biudžeto srities įvertinimas patenka tarp 10 geriausiai įvertintų savivaldybių šioje srityje. Kaip ir praėjusiais metais, Joniškio rajono savivaldybės administracijos sritis gerą įvertinimą pelnė dėl to, kad 2017 m. visus gyventojų prašymus išnagrinėjo laiku. Joniškio rajono savivaldybė patenka tarp savivaldybių, kurių bendras investicijų kiekis traukiasi. Nors tiesioginių užsienio investicijų vienam gyventojui padaugėjo 77 eurai, tačiau materialinių investicijų sumažėjo. Abu rodikliai išliko žemesni už vidutinius, taip pat sumažėjo tūkstančiui gyventojų išduotų statybos leidimų skaičius. Gerai įvertinta tai, kad savivaldybė sumažino vidutinę verslo liudijimų kainą.

Demografija. Joniškio rajono savivaldybė yra penkta pagal gyventojų skaičių Šiaulių apskrities savivaldybė. 2018 m. pradžioje Joniškio rajone gyveno 21 583 gyventojai, iš jų vyrų – 10 070, moterų – 11 513. Gyventojų pasiskirstymas Joniškio rajono teritorijoje: 9 893 gyventojai mieste ir 11 690 kaime.

Viena didžiausių problemų, kurias patiria Lietuva ir Joniškio rajonas, yra prastėjantys demografiniai rodikliai. Mažėja gyventojų skaičius – per pastaruosius keletą metų gyventojų

sumažėjo 13 proc.: 2013 m. Joniškio rajone gyveno 24,89 tūkst. gyventojų, o 2018 m. – 21,58 tūkst. (žr. 1 pav.).

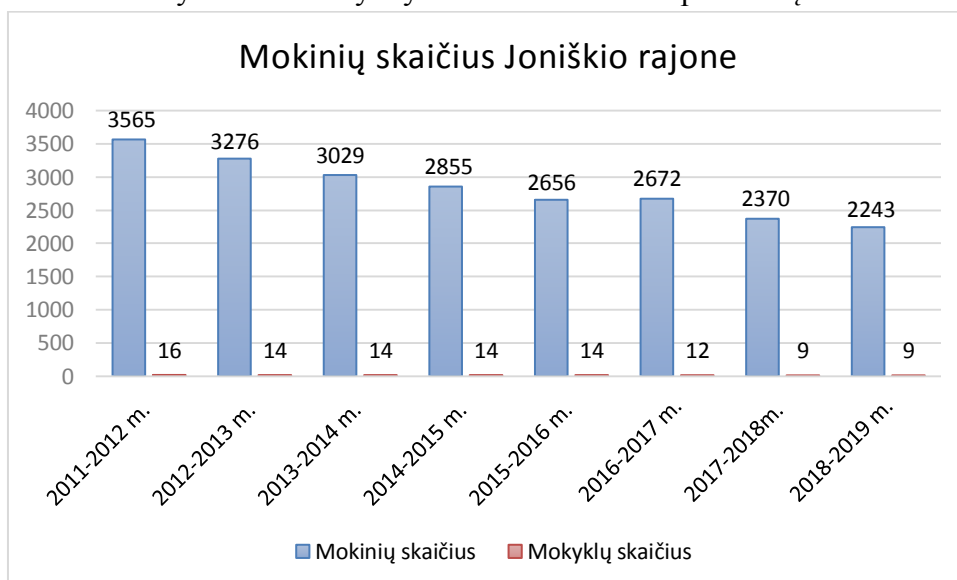

1 pav. Joniškio r. gyventojų skaičius 2013–2018 m. Šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas

Gyventojų mažėja dėl kelių priežasčių – neigiama natūrali gyventojų kaita (2018 m. siekė -179), neto tarptautinė migracija 2018 m. pradžioje buvo -422, neto vidinė migracija į kitas savivaldybes buvo -209 (neto bendra migracija 2018 m. pradžioje buvo -631).

Gyventojų skaičiaus mažėjimas susijęs su tam tikrais iššūkiais, nes mažėja vartotojų bazė ir teritorijos ekonominis aktyvumas, sunkiau išlaikyti ir gerinti gyvenimo lygį, užtikrinti užimtumą ir pajamas, daugėja socialinių problemų.

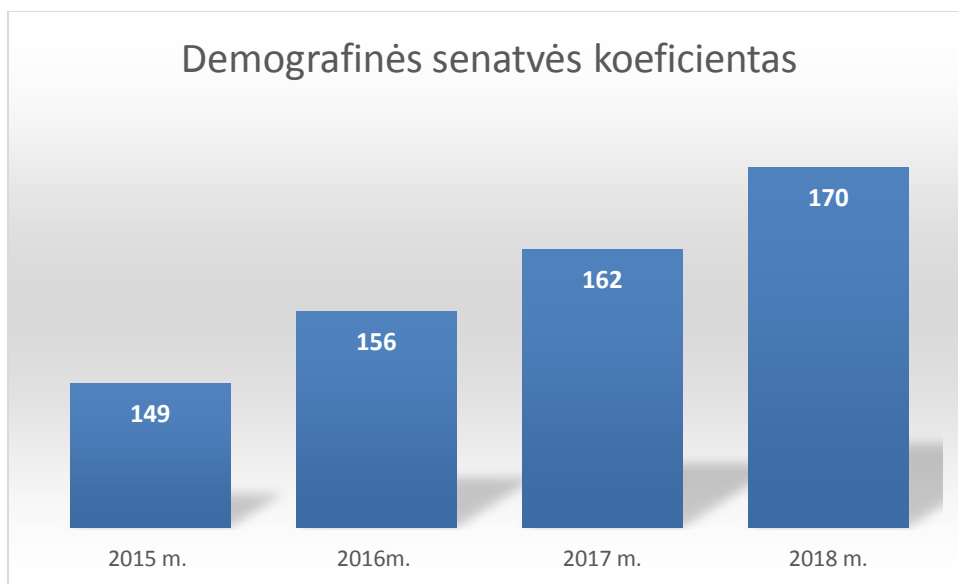
Dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus mažėja ir mokinių skaičius. Tai pagrindinė švietimo sektoriaus problema Joniškio rajono savivaldybėje. Iš 2 pav. matyti, kad nuo 2011 m. mokinių skaičius rajone sumažėjo 1322 mokiniais, t. y. 37 proc. Dėl šios priežasties kilo ir daugiau problemų švietimo sektoriuje: buvo vykdoma švietimo sistemos pertvarka, mažinamas mokyklų skaičius, uždaromos kaimo mokyklos. Kadangi mokinių skaičiaus mažėjimas išlieka aktualia problema, susiduriama su būtinybe ir toliau vykdyti švietimo sistemos pertvarką.

2 pav. Mokinių skaičius Joniškio rajone. Šaltinis – savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyrius (Pastaba. Nuo 2016-09-01 į mokinių skaičių įskaičiuojami priešmokyklinio ugdymo vaikai)

Kita problema – *senėjanti visuomenė*. Keičiasi visuomenės struktūra – mažėja darbingo amžiaus žmonių, vaikų, daugėja pensinio amžiaus žmonių. 2018 m. pradžioje Joniškio rajone gyveno 60 proc. darbingo amžiaus žmonių, 27 proc. pensinio amžiaus ir 14 proc. gyventojų iki 15 metų. Gyventojų senėjimas – sudėtingas reiškinys, sukeliantis įvairių socialinių ir ekonominių pasekmių: seniems žmonėms iškyla sveikatos, apsitarnavimo, prisitaikymo buityje ir visuomenėje problemų. Todėl senstant visuomenei, didėja mokesčių našta ekonomiškai aktyviems darbingo amžiaus gyventojams, didėja medicininės priežiūros ir socialinių paslaugų poreikis.

Demografinės senatvės koeficientas rodo, kiek pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių tenka šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus – Joniškio rajone nuo 2015 m. jis išaugo beveik 14 proc. (žr. 3 pav.). Ši tendencija būdinga daugumai Europos šalių, ne išimtis yra Lietuva ir Joniškio rajono savivaldybė. Jauni žmonės išvyksta studijuoti ar dirbti į šalies didžiuosius miestus, užsienio valstybes, nebegrįžta į gimtąjį rajoną. Šalys ir miestai, kuriuose trūksta jaunimo, darbingo amžiaus žmonių, nėra patrauklūs investuotojams. Augant demografinės senatvės koeficiento reikšmei, svarbu rajono infrastruktūrą bei viešąsias paslaugas pritaikyti besikeičiančiai visuomenės struktūrai, sistemingai ir kompleksiškai įvertinti savivaldybės gyventojų paslaugų poreikius ir prioritetus.

3 pav. Joniškio r. demografinės senatvės koeficientas (65 metų ir vyresnio amžiaus žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) 2015–2018 m. Šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas

Joniškio rajone apie ketvirtadalį visų rajono gyventojų sudaro pensinio amžiaus žmonės, todėl tikėtina, kad netolimoje ateityje daugeliui jų bus nustatytas socialinės priežiūros ar socialinės globos paslaugų poreikis. Dažniausiai senyvo amžiaus asmenims reikalingos pagalbos į namus, socialinės globos, transporto paslaugos ir techninės pagalbos priemonės (neįgaliojo vežimėliai, lazdelės, vaikštynės).

Siekiant mažinti senų žmonių ir žmonių su negalia institucinės globos mastą ir orientuotis į bendruomeninių socialinių paslaugų plėtrą, Joniškio rajono savivaldybėje įgyvendinamas projektas „Integralios pagalbos teikimas Joniškio rajone“. Teikiant integralios pagalbos (dienos socialinės

globos ir slaugos) paslaugas, sudarytos sąlygos artimiesiems, prižiūrintiems neįgalius šeimos narius, įgyti, tobulinti profesinę kvalifikaciją ir (arba) dalyvauti darbo rinkoje, o jų globojamiems šeimos nariams – kiek įmanoma ilgiau likti gyventi savo namuose ir gauti reikiamą pagalbą. Per 2018 m. paslaugos buvo skirtos 9 asmenims, o iš viso jas gavo 24 asmenys, kuriuos lankė ir teikė kvalifikuotą socialinę, medicininę ir konsultacinę pagalbą specialistų komanda, sudaryta iš socialinių darbuotojų, jų padėjėjų, slaugytojų bei jų padėjėjų, reabilitacijos specialisto.

Makroekonomika. Vienas svarbiausių rodiklių, apibūdinančių verslo situaciją ir gyventojų verslumo lygį, yra bendras įmonių skaičius ir įmonių skaičius, tenkantis tūkstančiui gyventojų. Statistikos departamento duomenimis, 2019 m. pradžioje Joniškio rajono savivaldybėje veikė 463 ūkio subjektai. Joniškio rajone vyrauja smulkūs ūkio subjektai vertinant pagal darbuotojų skaičių. 307 veikiantys ūkio subjektai (0-4 darbuotojai), 53 veikiantys ūkio subjektai (5-9 darbuotojai), 3 veikiantys ūkio subjektai (150-249 darbuotojai). Daugiausia ūkio subjektų veikia didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto, kitos aptarnavimo veiklos, žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės, statybos bei apdirbamosios gamybos srityse.

Tiesioginės užsienio investicijos – svarbus veiksnys, siekiant užtikrinti ilgalaikį ekonomikos augimą, sukurti didesnę pridėtinę vertę, greičiau diegti technologijos naujoves pramonėje ir kitose verslo srityse. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam Joniškio rajono savivaldybės gyventojui, 2017 metų pabaigoje buvo 108 eurai. Šis rodiklis, lyginant su pastaraisiais penkeriais metais Joniškio rajone buvo didžiausias, tačiau lyginant su kitomis Šiaulių apskrities savivaldybėmis šis rodiklis išlieka vis dar labai mažas. Analizuojant *materialines investicijas*, tenkančias Joniškio rajonui (2015 m. – 23 216 Eur, 2016 m. – 17 692 Eur, 2017 m. – 21 326 Eur) Šiaulių apskrities kontekste išlieka pakankamai nedidelės, šalies savivaldybių kontekste šis rodiklis taip pat žemesnis nei vidutinis. Joniškio rajonas susiduria su problema, kad čia nėra didelės vartojimo rinkos, didelės žmoniškųjų išteklių pasiūlos ar didelę pridėtinę vertę turinčio verslo.

Vidutinis mėnesinis (bruto) darbo užmokestis Joniškio rajone pastaraisiais metais auga – 2015 m. sudarė 595,4 Eur, 2016 m. – 657,4 Eur, 2017 m. – 726,4 Eur, o 2018 m. – 731,6 Eur. Tai šiek tiek mažiau nei Šiaulių apskrities vidurkis (781,1 Eur), tačiau pagal šį rodiklį Joniškio rajono savivaldybė nusileido tik Šiaulių miesto, Akmenės rajono ir Pakruojo savivaldybėms.

Žemės ūkis. Joniškio rajonas yra žemės ūkio kraštas, garsėjantis derlingomis žemėmis bei gerai išvystytu žemės ūkiu, todėl Joniškio rajonas turi geras galimybes žemės ūkio sektoriaus plėtrai. Joniškio rajone daugiausia nedidelių (nuo 1 iki 10 ha) ūkių (786 vnt.), lyginant su kitomis apskrities savivaldybėmis. Čia taip pat gana didelė procentinė dalis stambesnių (daugiau kaip 100 ha) ūkių, kurie sudaro (19,93 proc.) visų apskrities ūkių. Pagal ūkių skaičių apskrityje Joniškio rajono savivaldybė nėra išskirtinė tarp kitų apskrities savivaldybių, tačiau lenkia kitas savivaldybes pagal naudojamą (deklaruotą) žemės ūkio naudmenų bendrą plotą, tenkanti vienam ūkiui (šiuo atveju 58,16 ha), didesnis už apskrities (37,05 ha), ir didesnis už šalies (22,70 ha) vidurkį. Įmonės ar ūkininkai dažniausiai specializuojasi auginti grūdines kultūras ir rapsus. Joniškyje yra nemažai ūkio subjektų, užsiimančių būtent grūdų ir trąšų prekyba, perdirbimu ir saugojimu.

Pramonė. Pramonės produkciją daugiausia sudaro mėsos, pieno, duonos ir pyrago gaminiai, šaldytų pusgaminių produktai bei pašarai, o tai rodo pramonės orientaciją į žemės ūkio produkcijos perdirbimą ir glaudžias sąsajas su esančia žemės ūkio gamyba Joniškio rajono savivaldybėje. Taip pat vystoma baldų bei medienos ir jos gaminių gamyba, kasyba ir karjerų eksploatavimas.

Nedarbas. 2019 m. sausio 1 d. Užimtumo tarnybos duomenimis, Joniškio rajone buvo registruoti 1772 bedarbiai, nedarbo lygis siekė 13,7 proc., lyginant su 2018 m. sausio 1 d. duomenimis, nedarbo lygis Joniškio rajono savivaldybėje išaugo (1721 bedarbis, nedarbo lygis 12,7

proc.) 1 proc. Lietuvoje nedarbo lygis 2018 m. gruodžio mėn. siekė 8,9 proc., o Šiaulių apskrityje – 9,8 proc. Nedarbo problemas yra siekiama spręsti kompleksiskai – ne tik taikyti aktyvios darbo rinkos politikos priemonės bedarbiams, bet ir skatinti naujų darbo vietų kūrimą remiant smulkų ir vidutinį verslą, kuriant investicijų pritraukimo į savivaldybę galimybes.

Ekonominės aplinkos Joniškio rajono savivaldybėje gerinimas turi būti vykdomas kompleksiskai: didinamas savivaldybės žinomumas, plačiau pristatoma esama savivaldybės situacija, bendradarbiavimo ir investavimo galimybės, numatomos specialios savivaldybės veiklos priemonės. Savivaldybės žinomumas gali būti didinamas ir išnaudojant turimą turizmo potencialą, infrastruktūrą.

III SKYRIUS JONIŠKIO RAJONO VEIKLOS PRIORITETAİ

Joniškio rajono savivaldybės 2014–2020 m. strateginiame plėtros plane išskirti trys rajono veiklos prioritetai:

- I. Išsilavinusi, sveika ir pilietiška bendruomenė;
- II. Rajono konkurencingumo didinimas;
- III. Darni gyvenamosios aplinkos raida.

Joniškio rajono savivaldybė, siekdama įgyvendinti strateginio plėtros plano prioritetinėse srityse numatytus tikslus, uždavinius ir priemones, parengė trumpalaikį 2019–2021 metų strateginį veiklos planą, kuriame nurodyti svarbiausi Joniškio rajono savivaldybės veiklos tikslai, darbai ir siekiami rezultatai.

STRATEGINIAI POKYČIAI IR PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS

I STRATEGINIS PRIORITETAS – IŠSILAVINUSI, SVEIKA IR PILIETIŠKA BENDRUOMENĖ	
01 STRATEGINIS TIKSLAS – užtikrinti visuotinį švietimo prieinamumą ir kokybę, mažinti socialinę atskirtį, ugdyti visuomenės sveikatą, plėtoti kultūrinę veiklą ir skatinti bendruomeniškumą	
Kodas	Įgyvendinant šį tikslą, vykdomos programos:
01	Švietimo paslaugų užtikrinimo ir gerinimo programa
02	Kultūros ir sporto plėtros programa
03	Socialinės paramos įgyvendinimo ir sveikatos apsaugos paslaugų gerinimo programa

Siekiant visapusiško mokymo proceso dalyvių poreikių tenkinimo Joniškio rajono savivaldybės švietimo įstaigose, tikslinga ir toliau vykdyti švietimo sistemos optimizavimą, gerinti ugdymo kokybę bei ugdymo įstaigų materialiąją bazę.

2019–2021 m. bus tęsiami Joniškio rajono švietimo įstaigų atnaujinimo darbai: modernizuojami pastatai, gerinama aplinkos infrastruktūra, patalpose įrengiama moderni edukacinė aplinka.

Siekiant užtikrinti visapusišką vaikų ugdymą, dėmesys bus skiriamas gabių vaikų skatinimo programai (dalyvavimas olimpiadose, konkursuose, čempionatuose savivaldybių ir šalies mastu) įgyvendinti bei ankstyvajai intervencinei pagalbai teikti. Ankstyvoji intervencija padeda vaikui ugdytis emocines socialines kompetencijas, kurios stiprina nuostatas mokyklos, mokymosi atžvilgiu, mažina rizikingo elgesio atvejus. Šios priemonės įgyvendinimas prisidės prie efektyvios pagalbos vaikui ir jo šeimai. Norint gerinti ugdymo kokybę rajono ugdymo įstaigose bus remiamas mokytojų, mokyklų vadovų, kitų švietimo padalinio specialistų kompetencijų ir kvalifikacijos kėlimas.

Mokymosi visą gyvenimą iniciatyvų palaikymas neatsiejamas nuo asmeninių, pilietinių, socialinių ir profesinių idėjų įgyvendinimo ir tęstinumo. Joniškio rajone bus plėtojamos suaugusiųjų neformaliojo švietimo paslaugos, Trečiojo amžiaus universiteto veikla, skleidžiama informacija apie mokymosi visą gyvenimą galimybes. Nuo 2019 m. pradedamos įgyvendinti šeimų stiprinimo, lavinant socialinius pozityvios tėvystės, emocinius, psichologinius tėvų bendravimo su vaikais įgūdžius, priemonės.

Siekiant gerinti Joniškio rajono bendruomenės sveikatą, svarbi sąlyga – kokybiškos, visiems prieinamos sveikatos priežiūros paslaugos. Įgyvendinant šį uždavinį, 2019–2021 m. Joniškio rajono savivaldybė sieks plėtoti šiuolaikinę ir efektyvią, bendruomenės poreikius tenkinančią visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų sistemą, gerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę, atnaujinti sveikatos priežiūros įstaigų materialinę bazę ir infrastruktūrą, pritraukti į rajoną jaunų, perspektyvių sveikatos priežiūros specialistų.

Gyventojų sveikos gyvensenos įgūdžių, atsakomybės už savo sveikatą suvokimo ugdymas ir aktyvaus gyvenimo būdo propagavimas bus užtikrinamas vykdant prevencinių sveikatos programų įgyvendinimą, organizuojant sveikatos raštingumą didinančias veiklas, skatinant ir remiant visuomenės sveikatos specialiąsias programas, teikiant įvairias sveikatinimo paslaugas. Nuo 2019 m., siekiant stiprinti gyventojų psichinę ir emocinę sveikatą, Joniškio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras pradės vykdyti savižudybių prevencijos priemonių įgyvendinimą. Mokymų pagalba bus ugdomas gebėjimas atpažinti savižudybės riziką, imtis veiksmų ir nukreipti tolesnės pagalbos. Tikimasi, kad šios priemonės įgyvendinimas prisidės prie sudėtingos problemos sprendimo, švies visuomenę ir skatins pokyčius.

Sveikos ir pilietiškos bendruomenės formavimas neįmanomas be socialinių paslaugų kokybės, įvairovės ir prieinamumo visiems Joniškio rajono savivaldybės gyventojams užtikrinimo.

Ilguoju planavimo periodu (iki 2021 m.) bus siekiama socialinių paslaugų teikimo deinstitutionalizacijos ir bendruomenėse teikiamų paslaugų (nestacionarių socialinių paslaugų) plėtos. Rajone išlieka aktualus nestacionarių socialinių paslaugų teikimo, pagalbos į namus, dienos socialinės globos asmens namuose, integralios pagalbos paslaugų poreikis. Todėl, siekiant užtikrinti socialinių paslaugų prieinamumą įvairioms socialinių paslaugų gavėjų grupėms, 2019–2021 m. bus siekiama plėtoti ir modernizuoti socialinių paslaugų tinklą, socialinio būsto fondą bei užtikrinti jo kokybės gerinimą, skatinti nevyriausybinių organizacijų įsitraukimą į socialinių paslaugų teikimą.

Tikimasi, kad socialinės paramos ir sveikatos apsaugos efektyvinimas padės tinkamai reaguoti į besikeičiančius bendruomenės socialinius poreikius ir padės spręsti kylančias problemas.

Joniškio rajono savivaldybė siekia gyventojams sudaryti sąlygas turiningai leisti laisvalaikį. 2019–2021 m. dėmesys bus telkiamas į kultūros sektoriaus paslaugų kokybės, atraktyvumo ir prieinamumo įvairioms kultūros vartotojų grupėms didinimą, kultūros infrastruktūros modernizavimą.

2019 m. bus baigtas Joniškio kultūros centro modernizavimas, tai prisidės prie Joniškio kultūros centro teikiamų kultūros paslaugų kokybės gerinimo, jų įvairovės ir kokybės didinimo. Toliau bus plėtojama rajono kultūrinė veikla – vykdomi įvairūs kultūriniai renginiai, užtikrinama visapusiška kultūrinių renginių ir veiklų įvairovė, jų prieinamumas, tęsiamas kultūros ir meno iniciatyvų skatinimas, rajono meno mėgėjų kolektyvų rėmimas, etnokultūros populiarinimas. 2019–2021 m. planuojama Joniškio mieste įamžinti garsių, iš Joniškio rajono ar miesto kilusių žmonių atminimą. Tai svarbus žingsnis ne tik įprasminant ir pagerbiant kūrėjų darbus, bet ir populiarinant Joniškio kraštą, kuriant naujas lankytinas vietas.

Siekama padidinti vaikų ir jaunimo, suaugusiųjų aktyvumą, fizinį pajėgumą, propaguoti sveiką gyvenseną. Užtikrinant gyventojų fizinį aktyvumą bus plėtojama sporto centro veikla, atnaujinama sporto aikštynų infrastruktūra, skatinama sporto klubų veikla, didinamas sportuojančių žmonių skaičius, remiamos komandos. Taip pat dėmesys bus skiriamas mokinių sveikatos stiprinimui, sveikos gyvensenos ugdymui, mokymui suvokti kūno kultūros visapusišką naudą. Organizuojami įvairaus pobūdžio sporto renginiai, tarptautinės sporto varžybos bei siekiama kelti jų organizavimo kokybę, didinti masiškumą, prestižą. Norint gerinti sąlygas bendruomenės sportinės veiklos plėtotei, bus siekiama gauti finansavimą Joniškio laisvalaikio ir sporto centro statybai.

Stiprinant Joniškio rajono visuomenės bendruomeniškumą ir pilietiškumą bus vystomos tarptautinės ir bendruomeninės projektinės veiklos. Siekiant gyventojų sutelktumo ir tarpusavio pasitikėjimo didinimo, bendruomeninės veiklos aktyvumo bus remiamos nevyriausybinų organizacijų veiklos, meninės ir kultūrinės iniciatyvos, edukaciniai ir mokomieji užsiėmimai, sveikos gyvensenos ugdymas, dalyvavimas tarptautiniuose ar respublikiniuose renginiuose.

Įgyvendinant jaunimo politiką 2019 m. tiek nacionaliniu, tiek vietos savivaldos lygmeniu prioritetas bus skiriamas jaunimo savanoriškos tarnybos modelio įgyvendinimui, jaunimo įgalinimo ir įtraukimo į pilietinę veiklą galimybių kūrimui ir plėtrai. Jaunų žmonių įsitraukimas į savanorišką veiklą, tai būdas tobulėti, įgyti naujų žinių, profesinės patirties bei galimybė lengviau rasti darbą. Ši priemonė, prisidės prie jaunimo aktyvumo didinimo Joniškio rajone. Be savanoriškos veiklos, jauni žmonės bus skatinami dalyvauti jaunimo organizacijų, organizacijų, dirbančių su jaunimu ir neformalių jaunimo grupių veikloje, sprendžiamos mažiau galimybių turinčio jaunimo socialinės problemos.

Taip pat bus plėtojama atviro jaunimo centro veikla, didinamas atviro jaunimo centro socialinių paslaugų prieinamumas ir gerinama materialinė bazė, kuriama jaunimui patraukli infrastruktūra, organizuojamas jaunimo ir su jaunimo dirbančių nevyriausybinų organizacijų projektų rėmimas.

Lygios moterų ir vyrų galimybės yra viena esminių demokratijos vertybių. Tam, kad ši lygybė būtų pasiekta, ji turi būti veiksmingai pritaikoma visuose gyvenimo aspektuose: politiniame, ekonominiame, socialiniame ir kultūriniame. Siekiant lyčių aspekto integravimo, būtina keisti stereotipinį požiūrį į lyčių vaidmenis, aktyviai įgyvendinti lyčių lygybės principus praktikoje. 2019–2021 m., norint didinti informuotumą lyčių lygių galimybių srityje, numatoma vykdyti mokymus savivaldybės ir pavaldžių įstaigų darbuotojams, apskritus stalus-diskusijas, dalintis gerąja patirtimi ir praktika.

II STRATEGINIS PRIORITETAS – RAJONO KONKURENCINGUMO DIDINIMAS

02 STRATEGINIS TIKSLAS – sudaryti palankias sąlygas verslo ir turizmo paslaugų plėtrai, užtikrinti gyventojams viešųjų paslaugų įvairovę, kokybę ir prieinamumą

Kodas	Igyvendinant šį tikslą, vykdomos programos:
04	Savivaldybės ir viešojo valdymo paslaugų kokybės užtikrinimas ir gerinimas
05	Seniūnijų veiklos užtikrinimas
13	Kultūros paveldo puoselėjimas. Turizmas. Verslas

Efektyvus viešasis valdymas ir administravimas leidžia ugdyti sumanią, veiklią ir solidarią bendruomenę.

Viešojo administravimo organizacijose per pastaruosius kelerius metus galima pastebėti labai didelį susidomėjimą viešojo sektoriaus valdymo efektyvumo gerinimo sprendimais. Sistemingai gerinti, tobulinti veiklą ir didinti teikiamų paslaugų kokybę savivaldybę taip pat skatina išaugę vartotojų (piliečių) aptarnavimo lūkesčiai bei Europos Sąjungos mastu plėtojama iniciatyva ir rekomendacijos. Siekiant užtikrinti savivaldybės veiklos valdymo efektyvumą ir patenkinti vartotojų aptarnavimo lūkesčius, numatomos priemonės, mažinančios administracinę naštą fiziniams ir juridiniams asmenims, užtikrinant sistemingą savivaldybės valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymąsi, gerinant savivaldybės veiklos planavimą ir valdymą, diegiant modernius vadybos metodus, skatinant aktyvesnį bendradarbiavimą su visuomene, plėtojant elektronines paslaugas.

Vienas iš Joniškio rajono savivaldybės veiklos prioritetų yra tobulinti gyventojų aptarnavimo sistemą savivaldybėje, vis daugiau perkelti į elektroninę terpę savivaldybės teikiamų ir administruojamų paslaugų. Informacinių technologijų naudojimas viešojo administravimo sektoriuje sudaro prielaidas pagerinti gyventojams teikiamų paslaugų kokybę, klausimų sprendimą, didinti veiklos skaidrumą. Savivaldybės interneto svetainėje (www.joniskis.lt) skelbiami ir nuolat atnaujinami visų teikiamų administracinių paslaugų aprašymai, juose nurodomi teisės aktai, reguliuojantys paslaugos teikimą, informacija bei dokumentai, kuriuos turi pateikti pareiškėjai.

Joniškio rajono savivaldybė, įgyvendindama Vyriausybės patvirtintos Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ priemones, atveria savivaldybės turimus prioritetinius duomenis, juos publikuoja savivaldybės interneto svetainės skyriuje „Atviri duomenys“ ir atvirų duomenų portale <http://opendata.gov.lt>. Taip siekiama skatinti verslą ir visuomenę naudoti šiuos duomenis inovatyviems sprendiniams ir elektroninėms paslaugoms kurti, taip pat sudaryti sąlygas verslui diegti ir naudoti informacines ir ryšių technologijas, kad būtų padidintas verslo efektyvumas ir konkurencingumas.

Fiziniam rajono gyventojų saugumui užtikrinti bus įgyvendinama 2019–2021 metų Nusikaltimų prevencijos ir kontrolės programa, kuria siekiama kompleksiškai ir planingai plėtoti veiklą, skirtą gyventojų saugumui stiprinti, mažinti nusikalstamas veikas ir daromus pažeidimus viešosios tvarkos užtikrinimo srityje. Taip pat bus vykdomas Joniškio miesto nustatytų teritorijų stebėjimas įrengtomis stebėjimo kameromis.

Siekiant, kad Joniškio rajonas taptų palankesnis verslui, planuojama įgyvendinti keletą uždavinių: sudaryti palankias sąlygas gyventojams ir įmonėms pradėti ir plėtoti verslą; sudaryti sąlygas turizmo paslaugų plėtrai; gerinti gyventojų ir ūkio subjektų aptarnavimą savivaldybės institucijose; formuoti tinkamą savivaldybės įvaizdį.

Siekiant padidinti rajono konkurencingumą, dirbama keliomis kryptimis – investicijų pritraukimas, gyventojų verslumo skatinimas, patrauklių kultūros, turizmo produktų kūrimas. Norint pasiekti pažangos, būtina vystyti kryptingą bendradarbiavimą skatinant verslą ir investicijas, rajono žinomumą vietos ir užsienio rinkose, kurti konkurencingą verslo aplinką.

Smulkusis ir vidutinis verslas – tai lanksčiai prisitaikantis prie įvairių pokyčių, kuriantis naujas darbo vietas bei racionaliai naudojantis išteklius, sektorius, jis turi lemiamą įtaką ekonomikos pokyčiams. Smulkaus verslo įmonių plėtra yra vienas iš prioritetinių Europos Sąjungos ir Lietuvos politinių tikslų, todėl, siekiant skatinti verslumą, 2019–2021 m. ir toliau numatoma

įgyvendinti Joniškio rajono kaimo bendruomenių, smulkaus ir vidutinio verslo skatinimo priemonės, vykdyti prekybai skirtos infrastruktūros įrengimą. Norint ugdyti jaunųjų verslininkų kartą, bus vykdomos jaunimo verslumo priemonės, didinančios mokinių, studentų ir kitų jaunų asmenų domėjimąsi galimybėmis veikti savarankiškai, turėti savo verslą. Joniškio turizmo ir verslo informacijos centras aktyviai dirbs verslumo ugdymo ir verslo skatinimo srityje, skleis informaciją apie investicines galimybes ketinantiems pradėti verslą, potencialiems investuotojams.

Joniškio rajono konkurencingumui didinti planuojama plėtoti turizmo sektoriaus paslaugų įvairovę ir kultūros paveldo apsaugą bei pritaikymą viešiesiems poreikiams.

2019–2021 m. bus siekiama užtikrinti turizmo informacijos sklaidą ir viešinimą, kurti naujas turizmo trasas ir maršrutus, ženklinti turizmo objektus, didinti kultūros ir gamtos paveldo objektų lankomumą ir žinomumą E.rinkodaros priemonėmis, tvarkyti nekilnojamojo kultūros paveldo objektus, vykdyti kitas paveldosaugos veiklas.

Kadangi Joniškio rajone turizmo sektorius yra stipriai veikiamas sezoniškumo, bus siekiama skatinti, kurti ir palaikyti aktyvaus turizmo paslaugas, kad rajonas, kaip išskirtinė turistinė vietovė, išliktų turistams patrauklus ištisus metus. Kryptingai ir nuosekliai dirbant informacijos atnaujinimo reprezentacinėse svetainėse, raktinių žodžių naudojimo, išskirtinumo ir unikalumo išryškinimo srityje, taikant inovatyvias ir tradicines rinkodaros priemones (reklaminiai leidiniai, reklama televizijoje, spaudoje, radijuje ir kt.) bus galima pasiekti ne tik turistinių srautų didėjimo, bet ir vietos bei užsienio investuotojų dėmesio. 2019 m. prisidedant prie projekto „Žydų kultūros paveldo prioritetiniuose turizmo regionuose Lietuvoje E-rinkodara“ veiklos bus siekiama didinti kultūros ir gamtos paveldo objektų lankomumą ir žinomumą E.rinkodaros priemonėmis (pvz., internetinė svetainė, programa ir pan.), kurios yra nukreiptos į turizmo įvaizdžio formavimą ir gerinimą, informavimą apie turizmo galimybes ar turizmo produktų pardavimo skatinimą tikslinėse rinkose.

III STRATEGINIS PRIORITETAS – DARNI GYVENAMOSIOS APLINKOS PLĖTRA	
03 STRATEGINIS TIKSLAS – kurti patrauklią, švarią ir saugią rajono gyvenamąją aplinką	
Kodas	Įgyvendinant šį tikslą, vykdoma programa:
12	Gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimas

Darni gyvenamosios aplinkos plėtra susijusi su Joniškio rajono susisiekimo sistemos plėtra, efektyvios inžinerinio aprūpinimo sistemos plėtra, darnios ir švarios aplinkos užtikrinimu, viešųjų erdvių funkcionalumo didinimu bei gyvenamojo fondo kokybės gerinimu ir plėtra.

Kelių ir apšvietimo infrastruktūros gerinimas Joniškio rajono savivaldybėje bus vykdomas užtikrinant gatvių ir kelių rekonstrukciją bei plėtrą, pabaigiant įrengti Joniškio miesto rytinį aplinkkelį, atnaujinant pėsčiųjų ir dviračių takus. Didinant energijos vartojimo efektyvumą bus plečiamas ir modernizuojamas Joniškio miesto ir rajono gatvių apšvietimas. Tai prisidės prie rajono gyventojų saugumo keliuose didinimo, nelaimingų atsitikimų skaičiaus mažinimo ir aplinkosauginių problemų sprendimo: bus taupoma elektros energija, sumažės šiltnamio efekta sukeliančių dujų išskiriamas į aplinką kiekis.

Bus siekiama atnaujinti ir plėtoti vandens tiekimo, vandens gerinimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą Joniškio rajono savivaldybės teritorijoje. Tai padės didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą, taip pat ir mažinti aplinkos taršą nuotekomis. Be to,

bus vykdoma vandentvarkos inžinerinių statinių priežiūra, padėsianti užtikrinti tinkamą paviršinio vandens šalinimą.

Darnios ir švarios aplinkos užtikrinimas 2019–2021 m. bus skatinamas vykdant atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūros plėtrą (įrengiamos modernios atliekų surinkimo aikštelės daugiabučių gyvenamųjų namų kvartaluose), remiant ir propaguojant aplinkos apsaugos iniciatyvas, tvarkant apleistus bešeimininkius pastatus, užtikrinant švaros ir tvarkos palaikymą Joniškio rajono savivaldybės teritorijoje, gyvūnų gerovės poreikių tenkinimą.

Gerinant Joniškio rajono savivaldybės viešojo ūkio paslaugų kokybę, bus užtikrinamas viešojo ūkio paslaugų teikimas, atnaujinamos ir plėtojamos rajono kapinių teritorijos, įrengiamas kolumbariumas Joniškio miesto kapinėse.

Atsižvelgiant į šiandienos ekologiškos gyvenamosios aplinkos aktualijas, bus siekiama plėsti efektyvią ir saugią atliekų surinkimo sistemą, gerinti geriamojo vandens kokybę, mažinti triukšmą ir užtikrinti ekologišką gamtinę aplinką.

Kompleksiškai plėtojant miesto bei kaimo gyvenamąsias teritorijas ir viešąsias erdves, bus atliekamas viešosios infrastruktūros modernizavimas Joniškio rajono miesto ir kaimo vietovėse. Atnaujintos viešosios erdvės taps estetiškesnės, patrauklesnės ir funkcionalesnės rajono gyventojams, taip pat bus pritaikytos bendruomeniniams, visuomeniniams, rekreacijos ir kt. poreikiams. Tai padės gerinti bendruomenės gyvenimo kokybę, didins pasitenkinimą gyvenamąja aplinka.

2019–2021 m. gerinant gyvenamosios aplinkos kokybę Joniškio miesto gyvenamuosiuose kvartaluose, numatoma sutvarkyti daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalų teritorijas: pakeisti pėsčiųjų dalies dangas, įrengti privažiavimo kelius, vaikų žaidimo aikšteles, atnaujinti žaliuosius plotus, teritorijos viešąją infrastruktūrą pritaikyti neįgaliųjų poreikiams. Taip pat bus įgyvendinama Joniškio miesto gatvių ir daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalų apšvietimo sistemos rekonstrukcija ir plėtra. Neefektyvi, susidėvėjusi, naudojanti per didelius energijos išteklius ir gamtą teršianti gatvių apšvietimo sistema bus atnaujinama, esami šviestuvai keičiami į LED tipo šviestuvus, gerinamas apšvietimas tamsiu paros metu. Šių priemonių įgyvendinimas prisidės prie saugumo didėjimo gyvenamosiose vietovėse, aplinkos sąlygų vaikams pagerinimo, gyvenamosios vietos patrauklumo didinimo.

Gerinant ir plečiant Joniškio rajono savivaldybės gyvenamąjį fondą bus baigiama vykdyti socialinio būsto plėtra naujai įrengiant socialinius būstus pažeidžiamiausioms gyventojų grupėms. Siekiant atkurti ar pagerinti Joniškio rajone esančių daugiabučių namų technines ir energines normatyvines savybes, gerinti daugiabučių namų techninę būklę, estetinį rajono vaizdą, didinti nekilnojamojo turto vertę ir mažinti namų išlaikymo išlaidas, bus įgyvendinama Joniškio rajono savivaldybės energinio efektyvumo didinimo daugiabučiuose namuose programa.

SVARBIAUSI DARBAI

Joniškio rajono savivaldybė 2019 m. planuoja atlikti keletą svarbiausių darbų (projektų), kuriems bus skiriamos Europos Sąjungos struktūrinių bei kitų fondų, valstybės biudžeto, Joniškio rajono savivaldybės biudžeto bei kitos lėšos pagal Strateginio plėtros plano 2014–2020 metams prioritetus ir tikslus:

I. PRIORITETAS – IŠSILAVINUSI, SVEIKA IR PILIETIŠKA BENDRUOMENĖ

1.1. TIKSLAS. Siekti visapusiško mokymo proceso dalyvių poreikių tenkinimo, optimizuojant švietimo sistemas:

- Žagarės gimnazijos pastato rekonstravimo užbaigimas;
- Joniškio „Aušros“ gimnazijos modernizavimas, įrengiant modernią edukacinę aplinką;
- Joniškio Algimanto Raudonikio meno mokyklos atnaujinimas;
- Joniškio vaikų lopšelio-darželio „Ąžuoliukas“ modernizavimas, įrengiant modernią edukacinę aplinką.

1.2. TIKSLAS. Gerinti bendruomenės sveikatą:

- Visuomenės sveikatos stiprinimas ir stebėseną;
- Pirminės sveikatos priežiūros paslaugų kokybės gerinimas ir prieinamumo didinimas Joniškio rajone.

1.3. TIKSLAS. Mažinti socialinę atskirtį:

- Bendruomeninių vaikų globos namų tinklo plėtra;
- Vaikų dienos centrų tinklo plėtra;
- Integralios pagalbos (dienos socialinės globos ir slaugos) į namus paslaugų plėtra.

1.4. TIKSLAS. Sudaryti sąlygas turiningam laisvalaikiui:

- Joniškio kultūros centro didžiosios salės modernizavimo užbaigimas;
- Joniškio „Aušros“ gimnazijos sporto aikštyno atnaujinimo užbaigimas.

1.5. TIKSLAS. Stiprinti visuomenės bendruomeniškumą, pilietiškumą ir saugumą:

- Socialinių paslaugų prieinamumo ir efektyvumo didinimas Atviraime jaunimo centre;
- Kaimo bendruomenių ir nevyriausybių organizacijų veiklos kokybės gerinimo ir efektyvumo didinimo rėmimas.

II. PRIORITETAS – RAJONO KONKURENCINGUMO DIDINIMAS

2.1. TIKSLAS. Didinti vietos gyventojų ekonominę užimtumą:

- Smulkaus ir vidutinio verslo skatinimas ir rėmimas;
- Verslumo ugdymo ir verslo skatinimo Joniškio rajone programos įgyvendinimas.

2.2. TIKSLAS. Efektyviai išnaudoti rajono turistinį potencialą:

- Kelias savivaldybės jungiančių turizmo trasų ir turizmo maršrutų informacinės sistemos plėtojimas;
- Turizmo informacinės struktūros plėtros Joniškio rajone programos įgyvendinimas.

III. PRIORITETAS – DARNI GYVENAMOSIOS APLINKOS PLĖTRA

3.1. TIKSLAS. Vykdyti darnią viešosios infrastruktūros plėtrą:

- Joniškio miesto rytinio aplinkkelio nuo krašto kelio Nr. 152 Joniškis–Linkuva iki krašto kelio Nr. 209 Joniškis–Žeimelis–Pasvalys statybos užbaigimas;
- Pėsčiųjų ir dviračių takų sutvarkymo teritorijoje, jungiančioje Joniškio miesto M. Slančiausko ir Žemaičių gatves užbaigimas;

- Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Joniškio rajone;
- Apšvietimo inžinierinių tinklų atnaujinimas ir plėtra Joniškio rajone.

3.2. TIKSLAS. Užtikrinti ekologiškai švarią aplinką:

- Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra;
- Joniškio rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialioji programa.

3.3. TIKSLAS. Kompleksiškai tvarkyti rajono viešąsias erdves:

- Joniškio miesto centrinės dalies aikščių rekonstrukcija, III etapo užbaigimas;
- Kompleksinis Joniškio miesto daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalų sutvarkymas;
- Viešosios infrastruktūros atnaujinimas Joniškio rajono kaimo vietovėse;
- Bešeimininkų apleistų pastatų likvidavimas Joniškio rajone.

3.4. TIKSLAS. Gerinti ir plėsti gyvenamąjį fondą:

- Daugiabučių gyvenamųjų namų energinio naudingumo sertifikatų ir modernizavimo (atnaujinimo) investicijų planų rengimas; inžinierinių paslaugų (projektavimas, ekspertizė, tech. priežiūra) kaštų iki 50 proc. gyventojams kompensavimas;
- Socialinio būsto plėtros, įrengiant naujus būstus pažeidžiamiausios gyventojų grupės užbaigimas.

PLANUOJAMI REZULTATAI

Planuojami rezultatai numatyti Joniškio rajono savivaldybės strateginio veiklos plano 2019–2021 metams programose (1–7 priedai).

JONIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIAI TIKSLAI IR EFEKTO KRITERIJAI

01 STRATEGINIS TIKSLAS – užtikrinti visuotinį švietimo prieinamumą ir kokybę, mažinti socialinę atskirtį, ugdyti visuomenės sveikatą, plėtoti kultūrinę veiklą ir skatinti bendruomeniškumą

Siekiant šio tikslo vykdomos programos:

01 programa: „Švietimo paslaugų užtikrinimas ir gerinimas“

E-01-01 Mokinių, įgijusių vidurinį išsilavinimą dalis, nuo baigusių atitinkamą programą mokinių skaičiaus (proc.). *Reikšmė 2018 m. – 91 proc., siekiama reikšmė 2021 m. – 92 proc.*

02 programa: „Kultūros ir sporto plėtra“

E-01-02 Kultūros įstaigų renginiuose apsilankiusių žmonių skaičius (asmenys). *Reikšmė 2018 m. – 9500, siekiama reikšmė 2021 m. – 10000*

E-01-02 Organizuotai sportuojančių gyventojų dalis (proc.). *Reikšmė 2018 m. – 8 proc. siekiama reikšmė 2021 m. – 9 proc.*

03 programa „Socialinės paramos įgyvendinimas ir sveikatos apsaugos paslaugų gerinimas“

E-01-03 Gyventojų skaičiaus pokytis Joniškio rajono savivaldybėje (proc.). *Reikšmė 2018 m. – -1,7 proc., siekiama reikšmė 2021 m. – -1 proc.*

E-01-03 Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė (metai). *Reikšmė 2017 m. – 73 metai, siekiama reikšmė 2021 m. – 75 metai*

02 STRATEGINIS TIKSLAS – sudaryti palankias sąlygas verslo ir turizmo paslaugų

plėtrai, užtikrinti gyventojams viešųjų paslaugų įvairovę, kokybę ir prieinamumą
<i>Siekiant šio tikslo vykdomos programos:</i> 04 programa „Savivaldybės ir viešojo valdymo paslaugų kokybės užtikrinimas ir gerinimas“ 05 programa „Seniūnijų veiklos užtikrinimas“ E-02-01 Perkeltų į elektroninę erdvę paslaugų kiekis, (proc.) <i>Reikšmė 2018 m. – 56 proc., siekiama reikšmė 2021 m. – 65 proc.</i> 13 programa „Kultūros paveldo puoselėjimas. Turizmas. Verslas“ E-02-02 Verslumo lygis (veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų) (sk.). <i>Reikšmė 2018 m. – 14,5 siekiama reikšmė 2021 m. – 15,1</i> E-02-03 Vidutinis registruotų bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų (proc.). <i>Reikšmė 2018 m. – 12,3 proc., siekiama reikšmė 2021 m. – 11,8 proc.</i>
03 STRATEGINIS TIKSLAS – kurti patrauklią, švarią ir saugią rajono gyvenamąją aplinką
<i>Siekiant šio tikslo vykdoma programa</i> 12 programa „Gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimas“ E-03-01 Vietinės reikšmės kelių ir gatvių su patobulinta danga dalis (proc.). <i>Reikšmė 2018 m. – 15,4 proc., siekiama reikšmė 2021 m. – 16,0 proc.</i> E-03-02 Rekonstruota apšvietimo sistemos dalis Joniškio rajone (proc.). <i>Reikšmė 2018 m. – 5 proc., siekiama reikšmė 2021 m. – 10,5 proc.</i>

Savivaldybės strateginio veiklos plano priedai

- 1 priedas. Švietimo paslaugų užtikrinimo ir gerinimo programa (kodas 01).
- 2 priedas. Kultūros ir sporto plėtros programa (kodas 02).
- 3 priedas. Socialinės paramos įgyvendinimo ir sveikatos apsaugos paslaugų gerinimo programa (kodas 03).
- 4 priedas. Savivaldybės ir viešojo valdymo paslaugų kokybės užtikrinimo ir gerinimo programa (kodas 04).
- 5 priedas. Seniūnijų veiklos užtikrinimo programa (kodas 05).
- 6 priedas. Gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimo programa (kodas 12).
- 7 priedas. Kultūros paveldo puoselėjimo. Turizmo. Verslo programa (kodas 13).